

Käsityön nelikenttä

Nelikentäksi nimetyn luokittelumallin tarkoituksena on tukea käsityön opetuksen suunnittelua, opetusta ja arviointia. Kyseessä on käsityön tavoitteiden luokittelu oppilaan toimintaa noudattaviksi kokonaisuuksiksi. Tavoitteena on selkiinnyttää sekä opettajan että oppilaan ajatteluprosessia, jotta oppiaineen niin tiedolliset, taidolliset kuin kasvatukselliset mahdollisuudet varmemmin toteutuvat. Nelikentän avulla pyritään jäsentämään käsityönopetuksen tavoitteet ja sisällöt sellaiseen muotoon, että opetusta suunnitteleva opettaja kykenee näkemään ja toteuttamaan sisältökokonaisuuksia, joissa toteutuu käsityönopetuksen tavoitteet täyttävä laaja-alainen tuotesuunnittelu ja -valmistusprosessi.

Nelijakoisuuden taustalla on toisaalta aineen käsityöllinen toiminta ja käsityöllinen taitaminen, toisaalta opetuksen tavoitteellinen kasvatustehtävä. Ainehallinnan saavuttaminen edellyttää opettajalta kokonaisen käsityöprosessin hallintaa, kasvatuksellisen kokonaisuuden hallinta taas edellyttää sekä työskentelytaitojen tavoitteiden että laajempien kasvatuksellisten taitojen ymmärtämistä.

Nelikentässä käsityön tavoitteet ryhmitellään neljään kokonaisuuteen: 1) perustaitojen ja niihin liittyvien tietojen tavoitteet, 2) suunnittelun tavoitteet, 3) työskentelytaitolliset tavoitteet sekä 4) yleiset kasvatukselliset tavoitteet.

	Tavoitteet	Tavoitteet	
Arviointi	Käsityölliset tiedot ja taidot	Suunnittelun taidot	Arviointi
Arviointi	Työskentelyn taidot	Kasvamisen taidot	Arviointi
	Tavoitteet	Tavoitteet	

Käsityön nelikenttä (Huovila & Rautio, 2007)

TIEDOT JA TAIDOT: Käsityönopetuksen tehtävänä on opettaa oppilaalle käsityötaitoja käyttäen monipuolisesti materiaaleja ja tekniikoita. Opiskelussa harjoitellaan välineiden, laitteiden ja koneiden käyttämistä sekä perehdytään niiden toimintaperiaatteisiin ja teknologian arkipäivän ilmiöihin. Työskennellessään oppilas kehittää teknisiä ja motorisia taitojaan.

SUUNNITTELUN TAIDOT: Oppilas suunnittelee sekä työnsä ulkoasun että sen tekniset ratkaisut. Suunnittelussa kiinnitetään huomiota tuotteen toimivuuteen, esteettisyyteen ja tarkoituksenmukaisuuteen. Oppilas harjaannuttaa avaruudellista hahmottamistaan, kehittää luovuuttaan ja ongelmanratkaisutaitojaan sekä soveltaa oppimiaan käsityötaitoja. Yhteys kuvataiteisiin sekä tiedonhankinta erilaisista lähteistä tukevat suunnittelutyötä. Suunnitelmaa esittäessään oppilas käyttää sekä sanallisia, kuvallisia että kolmiulotteisia toteutustapoja.

TYÖSKENTELYN TAIDOT: Tavoitteena on kehittää oppilaan työskentelyn suunnitelmallisuutta, pitkäjänteisyyttä ja omatoimisuutta sekä ohjata häntä työn tekemiseen sekä yksin että erilaisissa ryhmissä. Tärkeää on oman ja toisen työn arvostaminen. Suunnitellessaan ja työskennellessään oppilas havainnoi toimiaan, reagoi muutoksen tarpeeseen sekä arvioi toimintaansa ja työnsä lopputulosta. Oppilas harjaantuu ottamaan vastuuta omasta työstään ja sen loppuunsaattamisesta, huolehtimaan työvälineistä ja työympäristöstä sekä noudattamaan työturvallisuudesta annettuja ohjeita.

KASVATUKSELLISET TAVOITTEET: Käsityönopetuksen tavoitteena on toiminta, jossa oppilas kokee iloa ja tyydytystä työstään ja hänen itsetuntonsa kasvaa. Oppilas ymmärtää itsensä osaksi ympäröivää yhteiskuntaa, sen kulttuuria, historiaa ja tulevaisuutta. Käsitöissä oppilasta ohjataan kestävän kehityksen periaatteen mukaisesti kantamaan vastuuta kuluttamisesta ja ympäristöstä. Hän oppii arvostamaan työn ja materiaalin laatua, ja hänen vastuuntuntonsa työstä ja materiaalin käyttämisestä lisääntyy. Oppilas suhtautuu arvioiden ja kriittisesti sekä omiin valintoihinsa että tarjolla oleviin virikkeisiin, tuotteisiin ja palveluihin.